Put prema Kerbeli

1. dan

Smrću Muavije, polovicom mjeseca redžeba 60. godine po Hidžri, njegov sin Jezid zaposjednu hilafet i odmah u pismima, koja posla upraviteljima i namjesnicima u raznih područja obznani smrt Muavije i činjenicu da ga on nasljeđuje, a što je bilo predviđeno još u vrijeme njegova oca i za šta je od ljudi već tada bila uzeta prisega. Saopćio im zatim da ostanu na svojim položajima i naredi da ponovno uzmu prisegu od ljudi. Pismo takvog sadržaja uputi Velidu ibn Utbeu, a koga je još Muavija postavio za namjesnika područja Medine. U kraćem pismu koje mu posla zajedno s glavnim pismom zahtjevao je da uzme prisegu od tri poznate ličnosti koje u vrijeme Muavije nisu bile spremne dati prisegu za njega, Jezida: "Budi žestok u uzimanju prisege od Husejna, Abdullaha ibn Omera i Abdullaha ibn Zubejra. U vezi s tim ne čini im nikakve ustupke!" Nakon što je pismo stiglo početkom noći Velid ibn Utbe pozva bivšeg Muavijinog namjesnika Mervana ibn Hakema i s njim se posavjetova u vezi pisma i Jezidove naredbe. Mervan mu predloži da te tri osobe što prije pozove sebi i, dok se vijest o smrti Muavije ne proširi gradom, od njih uzme prisegu za Jezida. Velid odmah naredi da ih pozovu pod izgovorom da razmotre vrlo važno i osjetljivo pitanje. Kada je Velidov glasnik donese poruku do Imama i Ibn Zubejra, a njih dvojica su sjedili i razgovarali u Poslanikovoj džamiji, Ibn Zubejr se uplaši zbog tog neočekivanog noćnog poziva. Imam, mir neka je s njim!, prije susreta sa Velidom, Ibn Zubejru objasni o čemu se zapravo radi: "Mislim da je nasilnik Umeja (Muavija ibn Ebi Sufjan) umro, i cilj ovog poziva jeste uzimanje prisege za njegova sina." U skladu s navedenim u knjizi Mesirul-ahzan, Imam je, potvrđujući riječi svoje, dodao: "Jer sam u snu vidio kako se iz kuće Muavijine dižu plamenovi vatre i da je minber njegov izvrnut."

Potom Imam zapovjedi tridesetorici svojih drugova i najbližih članova porodice da se naoružaju te da krenu s njim i budu vani spremni da u slučaju potrebe, zaštite. Kao što je Imam i predvidio Velid je, obavijestivši ih o Muavijinoj smrti, odmah pokrenuo pitanje prisege Jezidu. Imam, mir neka je s njim, tada reče: "Osoba poput mene ne treba tajno davati prisegu. A ti se, također, ne

trebaš zadovoljiti takvom prisegom. Nakon što pozoveš sve stanovnike Medine na obnavljanje prisege, i mi ćemo, ako odlučimo, zajedno s drugim muslimanima na tom skupu dati prisegu. Znači, ova prisega ne bi bila radi zadovoljstva Božijeg, nego radi privlačenja pažnje ljudi. A ako do nje dođe, onda ona treba biti javno, a ne tajno data." Velid je prihvatio Imamove riječi i nije insistirao na uzimanju prisege u to doba noći. Pošto Imam, mir neka s njim, odluči da napusti sastanak, Mervan ibn Hakem, koji bi prisutan, mimikom dade Velidu do znanja da ukoliko ne uspije, u to doba noći i na tako izdvojenom mjestu, od Husejna uzeti prisegu, više to neće moći učiniti, osim uz veliko krvoproliće. Zato, najbolje je da ga zadrži kako bi mu uzeo prisegu ili da mu, prema Jezidovoj naredbi, odrubi glavu. Uvidjevši ovu Mervanovu namjeru, Imam, mir neka je s njim, mu reče: "Sine Zerkain! Namjeravate li me ubiti, ti ili Velid? Lažeš i grijeh činiš!" Zatim se obrati Velidu: "Namjesniče! Mi smo porodica Poslanikova te izvor poslanstva. Porodica naša mjesto je spuštanja i uzdizanja meleka, i mjesto spuštanja milosti Božije. Bog je islam pokrenuo i otvorio u porodici našoj i on će s nama biti vođen do cilja. Jezid, taj čovjek za kojeg ti tražiš da mu prisegu dam – jest vinopija, čija je ruka oblivena krvlju nevinih. On je osoba krši granice zabrana Božijih i otvoreno, pred očima ljudi, čini razvrat. Priliči li da ličnost kao što sam ja, s blistavom prošlošću i porodičnim čistim izvorom, položi prisegu takvom pokvarenom čovjeku? Na zemlji ovoj, vi i ja, trebamo uzeti u obzir buduće vrijeme. Vidjet ćete onda ko je od nas zaslužniji i dostojniji da bude halifa te predvodnik islamskog umeta, i ko je dostojniji prisege naroda." Nastade galama nakon Imamovog, mir neka je s njime, odlučnog obraćanja Mervanu. Imamovi drugovi osjetiše opasnost i jedna skupina do njih uđe na sastanak. Nakon netom navedenog razgovora, na kome je Velid izgubio nadu da će dobiti Imamovu prisegu i saglasnost s njegovim prijedlogom, Imam s drugovima napusti sastanak.

2. dan

[...]

Prema navodima autora Luhufa i drugih historičara, nakon noći u kojoj se dogodio kod Velida ibn Utbea Husejn ibn Ali, mir neka s njime, ujutro je ispred svoje kuće vidio Mervana ibn Hakema. Mervan mu se u tom času obrati: "O Abdullahov oče, ja ti želim dobro i imam jedan prijedlog za tebe. Ukoliko ga prihvatiš, to je za vaše dobro." Imam upita: "Šta predlažeš?", a on odgovori: "Upravo kao što je sinoć predloženo na sastanku kod Velida ibn Utbea, daj prisegu Jezidu, jer je to je u interesu vaše vjere i Ovog svijeta." Imam reče: "Svi smo Allahovi i svi ćemo se Njemu vratiti. Kada su muslimani potpali pod vlast vladara kakav je Jezid onda bi islamu trebalo Fatihu proučiti."

[...]

Imam odluči nastavi svoju borbu protiv Jezidove vlasti, ali ne u Medini, neprestanim pokretom koji nadahnjuje hrabrošću. Prema navodima iz historijskih izvora, prije ovog pokreta, Imam je nekoliko puta posjetio kabur svoga djeda, Božijeg Poslanika, mir i blagoslovi Božiji neka su na nj i čeljad njegovu!Prema kazivanju Harazmija, one noći kada je Imam napustio sastanak kod Velida, otišao je do kabura Božijeg Poslanika i ovim riječima započeo zijaret: “Es-selamu alejkum, ja Resulallah! Ja sam Husejn, tvoje dijete, i dijete tvoga djeteta, i tvoj dostojni potomak da upućuje i vodi ummet. O Božiji Poslaniče!
Sada su me oni oslabili i oduzeli položaj moj.” Nakon odluke da krene na put, Imam je i druge noći, po drugi put, otišao da posjeti kabur Božijeg Poslanika i ovim riječima započeo zijaret svoga plemenitog djeda: “Bože moj! Ovo je kabur Tvog Poslanika Muhameda, a ja sam sin Poslanikove kćeri i meni se dogodilo ono o čemu Ti sve znaš. Bože moj! Ja volim dobro, a mrzim zlo i pokvarenost. Uzvišeni i Plemeniti Bože!
Tražim od Tebe poštovanjem ovog kabura i onoga čiji je on da preda mnom otvoriš put kojim ćeš Ti biti zadovoljan i kojim će biti zadovoljan Tvoj Poslanik.” Prema navodima Harazmija, Imam je te noći do jutra ostao u ibadetu kraj Poslanikova kabura. A tokom ibadeta čuli su se jecaji i plač Alijevog sina, noćobdije i junaka ratnih poprišta.
[...]
Jedan od onih koji su izrazili bojazan i strjepnju zbog Imamove odluke bio je i Muhammed Hanefijja, također sin Vladara pravovjernih Alija, mir neka je s njim. Prema Taberiju i drugim historičarima, on je otišao do Husejna ibn Alija i rekao: “Brate moj, ti si najplemenitiji i najbolji čovjek i dužan sam da ti kažem ono što smatram ispravnim. Mislim da se vi sada, koliko je to moguće, ne trebate nastanjivati u nekom gradu. Vi i vaša porodica trebate biti daleko od dohvata Jezida i izvan nekih gradova, pa da odatle šalji svoje predstavnike ljudima kako biste osigurali njihovu podršku. Ako ti onda daju prisegu, zahvali Bogu, ako je daju nekom drugom, to ti neće donijeti štetu. Ali odeš li u neki od gradova, bojim se da će doći do razdora među ljudima: jedni će te podržavati, a drugi će se pobuniti protiv tebe. To će uzrokovati ubojstva i prolijevanje krvi i ti ćeš tada biti meta oštrice nevolja. Bit će prolivena krv najboljih ljudi ovog ummeta, a tvoja porodica biti izvrgnuta poniženju.” Imam upita: “Naprimjer, po tvom mišljenju, u koje područje da odem?”
Muhammed Hanefijja odgovori:

“Mislim da trebaš otići u Mekku. Ukoliko u tom gradu ne budeš siguran, onda kroz pustinju idi od jednog grada do drugog kako bi razmotrio stanje ljudi i njihovu budućnost. Mislim da ćeš pronicljivošću
i promišljanjem, koje znam da imaš, uvijek odabrati pravi put i da ćeš oprezno i postupno

probleme riješiti jedan za drugim.” Imam, mir neka je s njime, na to reče: “Brate moj, ti predlažeš da se, radi
izbjegavanja davanja prisege Jezidu, krećem od jednog grada do drugog. A znaj i da na ovom prostranom svijetu nema nikakvog skrovišta i utočišta za mene, opet ne bih dao prisegu Jezidu ibn Muaviji.” U tom času, potekle su suze niz lice Muhameda ibn Hanefijje. Imam, mir neka s njim, nastavi govoriti: “Brate! Da te Bog nagradi dobrom zbog toga što si ispunio dužnost svoju s najboljim namjerama, ali obavezu svoju znam bolje od tebe i odlučio sam da krenem prema Mekki. Ja, braća moja, djeca brata moga i skupina sljedbenika mojih pripremili smo se za taj put. Oni su moji istomišljenici i njihov cilj i želja su isti kao i moj cilj i moja želja. A obaveza tvoja jest da ostaneš u Medini. U mome odsustvu pratit tajne pokrete vlasti i o tome me obavještavaj.”

3. dan

Pred polazak iz Medine u pravcu Mekke, Imam je napisao sljedeću oporuku na koju je udario svoj pečat i dao je bratu svome Muhamedu Hanefiji:
“U ime Boga, Svemilosnog, Milostivog. Ovo je oporuka Husejna ibn Alija bratu njegovu Muhammedu Hanefijji. Husejn svjedoči Božiju jednost i svjedoči da Bog nema takmaca. Svjedoči da je Muhamed Njegov rob i Poslanik i da je od Boga ljudima donio istinu islama. Svjedoči da su Džennet i Džehennem istina, da će Dan obračuna bez sumnje nastupiti i Bog će na taj dan oživjeti sve ljude.” Nakon svjedočenja jednosti Božije, poslanstva i proživljenja, Imam, mir neka je s njim, u svojoj oporuci na sljedeći način govori o cilju svoga puta: “Ne odlazim iz Medine radi sebičnosti, razonode, niti da bih širio nered i nasilje. Cilj ovog mog puta jest naređivanje dobra i odvraćanje od zla. Želja moja na putu ovom jest popravljanje nereda u ummetu te oživljavanje sunneta i zakona moga djeda, Poslanika Božijeg, i puta i postupanja oca moga, Alija ibn Ebi Taliba. Zato, ko god prihvati ove istine od mene i slijedi me, prihvatio je put Božiji, a ko god ih odbaci i mene ne slijedi, ja ću ustrajno i strpljivo nastaviti put svoj dok Bog ne presudi između mene i ovih ljudi. On je Sudac najbolji. Brate! Ovo je i tebi oporuka moja! A pomoć je od Boga. Na Njega se oslanjam i Njemu ću se vratiti.”
[...]
Kada je Imam, mir neka je s njim, ušao u Mekku, u gradu je zatekao Abdullaha ibn Omera koji je imao namjeru da obavi mustehab umru i neke privatne poslove. Prvih dana po dolasku Husejna ibn Alija, Abdullah se pripremao za povratak. Tada je posjetio Imama i predložio mu izmirenje te prisegu Jezidu, upozoravajući ga na opasne posljedice protivljenja tlačitelju, i odvraćajući ga od borbe. Prema navodima Harazmija, Abdullah ibn Omer je kazao sljedeće: “O oče

Abdullahov! Pošto su se ljudi zavjetovali na vjernost tom čovjeku, a dirhemi i dinari su u njegovim rukama, zasigurno će se njemu okrenuti. S obzirom na dugo neprijateljstvo koje ta porodica gaji prema vama, bojim se da ćeš, ako mu se usprotiviš, biti ubijen i da će neki muslimani biti žrtve na tom putu. Čuo sam Božijeg Poslanika kada je rekao: 'Husejn će biti ubijen! Ako mu ljudi ne pruže podršku bit će izloženi poniženju i sramoti.' Predlažem ti da kao i svi ljudi odabereš put prisege i mira te da se bojiš
prolijevanja krvi muslimana!" Imam, koji je u razgovorima s različitim ljudima govorio i odgovarao u skladu sa razumijevanjem i načinom mišljenja sagovornika, na prijedlog Abdullaha ibn Omera odgovori: "O oče Abdurrahmana! Zar ne znaš da je Ovaj svijet tako nizak i bezvrijedan da odsječenu glavu čovjeka znamenitog i poslanika velikog Jahjaa, sina Zekerijjaa, šalje kao poklon pokvarenom čovjeku i bludniku iz naroda Izraela. Zar ne znaš da se narod Izraela usprotivio Bogu Uzvišenom tako da su jedno jutro ubili sedamdeset poslanika i zatim nastavili s kupovinom, prodajom i svojim svakodnevnim poslovima kao da nisu počinili ni najmanju pogrešku. Bog im je dao vremena malo, i na kraju su kažnjeni za djela svoja tako da ih je osveta Božija stigla u obliku najžešćem?" Imam zatim reče: "O oče Abdurahmanov! Boj se Allaha i ne odustaj od pomaganja nama!" Prema kazivanjima Saduka, pošto mu prijedlog nije urodio plodom, Abdullah ibn Omer kaza: "O oče Abdullahov! Dozvoli mi sada da poljubim onaj dio tijela tvog koji je Poslanik Božiji ljubio uvijek." Imam podiže košulju svoju i Abdullah je tri puta poljubi ispod Imamovih prsa. Plačući izgovori: "Oče Abdullahov! Ostavljam te Bogu. Selamim se s tobom jer ćeš ti na svom putovu biti ubijen."
[...]
Prema navodima Taberija, po ulasku u Mekku, Imam je starješinama plemena grada Basre, kao što su Malik ibn Musame Bekri, Mesud ibn Amr, Munzir ibn Džarud i drugi, uputi sljedeće pismo: "Bog je odabrao Muhammeda između ljudi i poslanstvom ga počastio. A zatim ga je, nakon što je on svoju dužnost poslaničku na blistav način ispunio i uputio robove Božije, pozvao Sebi. Mi, članovi porodice njegove, namještenici i nasljednici njegovi najdostojniji smo položaja njegovog od svih ljudi ummeta. Međutim, jedna skupina nam je oduzela to pravo. Svjesni smo svoje nadmoćnosti i prednosti u odnosu na te
ljude. Ali radi sprečavanja bilo kakve smutnje, razdora i nemira među slimanima te da bi spriječili neprijatelja da nas nadvlada, pristali smo na ono što se dogodilo. Dali smo bili prednost miru među muslimanima naspram svoga prava. A sada vam šaljem glasnika svoga s pozivom vas knjizi Božijoj i sunnetu Poslanikovom, jer takvo je stanje da je sunnet Poslanikov nestao, a mjesto
njegovo zauzele novotarije. Ako poslušate riječi moje, uputit ću vas na put sreće i blagostanja.

Neka je milost i blagoslov Božiji nad vama!" Imam, mir neka je s njim, ovo je pismo poslao po Sulejmanu, jednom od svojih drugova. Sulejman je u Basri, nakon što je obavio svoj zadatak i uručivši Imamovo pismo, uhapšen. Ibn Zijad je, noć prije odlaska za Kufu, naredio da ga objese.

[...]

Kada su stanovnici Kufe saznali za protivljenje Husejna ibn Alija u davanju prisege i za njegovu spremnost za borbu protiv smutnje, te njegov dolazak u Mekku, poslaše mu brojne glasnike i velik broj pisama, pojedinačno i skupno. Poruke tih pisama su sljedeće: "Sada kada je Muavija umro i muslimani se oslobodili njegova zla vidimo potrebu za imamom i zapovjednikom koji će nas osloboditi od zbunjenosti i

izgubljenosti pa dovesti našu oštećenu lađu obali izbavljenja, te koji će nas upućivati i voditi. Zato smo se mi, stanovnici Kufe, usprotivili Numanu ibn Beširu, Jezidovom zapovjedniku u ovome gradu, i prekinuli svaku saradnju s njim. Ne učestvujemo, čak ni u namazu s njime. Očekujemo vaš dolazak i sve što nam stoji na raspolaganju stavit ćemo u službu vaših ciljeva. Nećemo se

uzdržati od žrtvovanja imetka i života na tvom putu." Odgovarajući na ova pisma, kojih je, prema kazivanjima nekih historičara bilo dvanaest hiljada, Husejn ibn Ali, mir neka je s njima, napisa: "U ime Boga

Milosnog, Premilosnog. Od Husejna ibn Alija, odličnicima i starješinama vjernika grada Kufe. Posljednje vaše pismo donijeli su mi Hani i Said. Razumio sam ono što vi napominjete i objašnjavate. U većini pismama kažete da nemate imama i zapovjednika i zahtjevate da krenem prema vama kako bi vas Bog, preko mene, uputio istini. Zato sam vam uputio brata i amidžića svoga, Muslima ibn Akila, čovjeka iz porodice moje koji uživa povjerenje moje. Zapovjedio sam mu da se izbliza upozna s vašim stavovima i obavjesti me o ishodu. Ako želja većine stanovnika i upućenih ljudi Kufe bude ono što se navodi u pismima i što su vaši izaslanici izravno kazali meni onda ću, ako Bog da, brzo krenuti vama. Zaklinjem se dušom svojom! Pravi zapovjednik i zbiljski imam jest onaj ko djeluje u skladu sa knjigom Božijom, koji odabire put pravednosti i, slijedeći istinu, svoje ja i život svoj pokori i preda naredbi Božijoj. Selam!" Prema navodima Taberija i Dejnurija, Imam, mir neka je s njim, im je poslao pismo po Haniju i Saidu, dvojici stanovnika Kufe, ali prema kazivanju Harazmija, Imam je pismo dao Muslimu ibn Akilu da ga dostavi u Kufu. A potom mu rekao: "Šaljem te stanovnicima Kufe i neka te Bog učini uspješnim u onome što je zadovoljstvo i radost Njegova. Idi! Neka te Bog čuva, i nadam se da ćemo ja i ti doseći stepen šehadeta."